Rantanen Tapio 18.10.2024

EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston huippukokous 16.10.2024

Kokous

EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston huippukokous 16.10.2024

EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston (Gulf Cooperation Council, GCC) ensimmäinen huippukokous järjestettiin 16.10.2024 Brysselissä. Suomea edusti pääministeri Orpo. Huippukokousta edeltävänä iltana järjestettiin lisäksi ulkoministereiden kokous, jossa aiheina olivat Lähi-itä ja Afrikan sarvi.

Alueelliset ja geopoliittiset kysymykset, erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainasta sekä Lähi-idän konfliktit, olivat kokouksen keskeinen aihe. Suomelle oli tärkeää, että kokouksen julkilausumassa tuomittiin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Osapuolet vaativat myös tulitaukoa Lähi-idän konflikteihin.

Huippukokouksen tuloksena annettiin yhteinen julkilausuma, jonka puitteissa tiivistetään EU:n ja GCC:n suhteita. Asialistalla olivat muun muassa kauppa ja investoinnit, energia, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, turvallisuus, humanitaarinen apu sekä kehityspolitiikka, rajat ylittävät yhteydet sekä tutkimus ja innovaatiot.

EU:n ja Persialahden maiden yhteistyöjärjestön ensimmäiseen huippukokoukseen sisältyi johtajien yhteinen työistunto sekä ajankohtaisiin kansainvälisiin kysymyksiin keskittynyt työillallinen.

Suomelle oli tärkeää, että kokouksen julkilausumassa tuomittiin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Huippukokouksen julkilausumassa todetaan, että Venäjän on vedettävä joukkonsa pois kaikkialta Ukrainasta. Siinä myös tuomitaan hyökkäys Ukrainan siviilejä ja kriittistä infrastruktuuria vastaan ja sitoudutaan tukemaan tietä oikeudenmukaiseen ja kestävään rauhaan. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa YK:n peruskirjaan ja sen periaatteisiin sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen.

Ukrainan lisäksi huippukokous keskusteli myös muista alueellisista konflikteista. Julkilausumassa ilmaistaan osapuolten vakava huoli tilanteesta erityisesti Israelissa, Gazassa ja Länsirannalla. EU ja GCC vaativat välitöntä tulitaukoa, panttivankien vapauttamista ja humanitaarisen avun lisäämistä. Kaikkien osapuolten on noudatettava kansainvälistä oikeutta, ml. kansainvälistä humanitaarista oikeutta, ja vahvistettiin sitoutuminen kahden valtion malliin. Osapuolet vaativat välitöntä tulitaukoa myös Libanoniin sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1701 toimeenpanoa. Julkilausumassa käsitellään Lähi-idän tilannetta myös laajemmin ml. Iran, Punainenmeri, Jemen, Irak ja Syyria. Afrikan Sarven alueelta julkilausumassa otetaan kantaa Sudanin ja Somalian tilanteisiin.

Kokouksen julkilausumassa sovittiin yhteistyön tiivistämisestä strategisen kumppanuuden muodossa. Yhteistyötä pyritään tiivistämään rauhan ja turvallisuuden lisäksi myös monella muulla sektorilla, joita ovat esimerkiksi kauppa, investoinnit ja taloudellinen yhteistyö, energia, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuus sekä kehityspolitiikka ja humanitaarinen apu. Myös

tutkimusyhteistyötä, yhteyspolitiikkaa ja ihmisten välisiä yhteyksiä pyritään tiivistämään. Ihmisoikeusdialogia jatketaan ja syvennetään. Keskeinen yhteistyön edistämismuoto ovat temaattiset dialogit.

Suomi on painottanut strategisten kumppanuuksien solmimista EU:n ja GCC:n sekä EU:n ja yksittäisten GCC:n jäsenvaltioiden välillä. Kumppanuudet vahvistavat taloudellisia, kaupallisia ja investointisuhteita. Suomelle ja EU:lle oli tärkeää, että huippukokouksen julkilausuma mahdollisti kauppasuhteiden kehittämisen jatkossakin sekä GCC:n että sen yksittäisten jäsenvaltioiden kanssa.

Kumppanuussuhde EU:n ja GCC:n välillä perustuu neljään pilariin: 1) poliittinen vuorovaikutus ja päättäjien sitoutuminen kumppanuuteen EU:n vuoden 2022 tiedonannon mukaisesti (Joint Communication on a Strategic Partnership with the Gulf); 2) turvallisuus: tuki YK:n peruskirjalle ja kansainväliselle oikeudelle, yhteistyö rauhan ja vakauden edistämiseksi; 3) talous: taloudellisen yhteistyön syventäminen hyödyntämällä mm. puhtaan siirtymän sekä uusiutuvan ja kestävän energian tarjoamia mahdollisuuksia; sekä 4) ihmisten välinen vuorovaikutus (people-to-people), jossa huomioidaan etenkin koulutus, tutkimus, kulttuuri, nuorten ja naisten voimaannuttaminen sekä turismi.

Seuraava EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston huippukokous järjestetään Saudi-Arabiassa vuonna 2026. Sitä ennen järjestetään yhteistyöneuvoston kokous ja ministerikokous Kuwaitissa vuonna 2025.

Suomen edustajat
Pääministeri Petteri Orpo ja virkamiesvaltuuskunta

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite